

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

26 מרץ 2021

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 48159-02-21 מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני

בעניין: **מגדל חברה לביטוח בע"מ**
ע"י עו"ד שאול איבצן

המבקשת

נגד

פלוני
ע"י עו"ד יעל ניסן

המשיב

פסק דין

בקשת רשות ערעור על החלטות בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ק' מילר) מיום 13.1.21 ומיום 25.1.21 בת.א. 18-11-19876. בהחלטות נושא הבקשה מינה בית המשפט מומחה רפואי נוסף בתחום האורתופדיה, לא צמצם את כתב המינוי ולא התיר משלוח שאלות הבהרה למומחה הראשון.

הרקע העובדתי

1. המשיב נפגע בתאונת דרכים שארעה ביום 3.7.17. הוא הגיש תביעה לבית משפט קמא לפיצוי בגין נזקי הגוף שנגרמו לו. המבקשת היא הנתבעת. בית משפט קמא מינה מומחים רפואיים לבדיקתו. אחד המומחים היה ד"ר כרים אבו סנינה שמונה מומחה רפואי בתחום האורתופדיה.
2. המומחה נתן חוות דעת שבה קבע כי למשיב לא נותרה נכות צמיתה בגין התאונה. בחוות דעתו הוא ציין כי מצא את טווחי התנועה בצוואר תקינים מבלי לפרט את הטווחים עצמם.
3. אחר מתן חוות הדעת נשלחו למומחה שאלות הבהרה ולאחר מתן המענה לשאלות המומחה אף זומן לחקירה בבית המשפט. במהלך החקירה עמד המומחה על דעתו וציין, בין היתר, כי טווח התנועה שמצא בבדיקה הקלינית היה תקין. עם זאת, במענה לשאלות שנשאל בעניין זה הוא השיב כי טווח התנועה הנורמאלי של הצוואר הוא הטיה של 60 מעלות ימינה ושמאלה, וכי טווח התנועה שראה בבדיקה היה 65 מעלות. הוא ציין כי אף אם היה רואה "זווית של 58 מעלות ברוטציה", זו הייתה נחשבת בעיניו "כזווית תקינה" (עמ' 9-8). מכל מקום המומחה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

26 מרץ 2021

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 48159-02-21 מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני

הזכיר בתשובותיו טבלאות, שקובעות את הסטנדרטים השונים לטווחי תנועה בהתאם לגיל. אף שהטבלאות לא עמדו לנגד עיניו בעת מתן העדות הוא ציין כי טווח של 60-65 מעלות הוא טווח תקין, תוך שהבטיח לשלוח את הטבלאות לאחר תום העדות (עמ' 10). לאחר החקירה המציא המומחה את הספרות הרפואית, שעליה נסמך (הודעת המומחה מיום 28.11.20). בהמשך לכך, בית משפט קמא אפשר לצדדים לפנות בכל בקשה שימצאו לנכון.

4. אחר הדברים האלה, המשיב פנה לבית משפט קמא בבקשה למינוי מומחה נוסף בתחום האורתופדיה תוך שהעלה טענות באשר לתשובות המומחה לעניין טווח התנועה, וזאת לצד טענות אחרות המתייחסות לחוות הדעת ולתשובות המומחה. המשיב טען, בין היתר, כי הטווחים שאותם מצא המומחה כתקינים אינם כאלה לפי חלק מהמובאות שהביא. המבקשת התנגדה לבקשה וביום 13.1.21 ניתנה החלטת בית משפט קמא.

ההחלטות נושא הבקשה

5. בהחלטה הראשונה שנתן בית משפט קמא, ביום 13.1.21, נדחו מרבית טענותיו של המשיב כלפי חוות הדעת אך טענה אחת התקבלה. בית משפט קמא עמד על כך שהיה מצופה מהמומחה לפרט בחוות הדעת את טווחי התנועה שמצא בבדיקה על מנת שניתן יהיה לבקר ולעמת את חוות דעתו עם ממצאים אחרים או עם ספרות רפואית, אך אין בכך כדי להצדיק מינוי מומחה נוסף, נוכח ההסבר שניתן על ידי המומחה.

6. למרות זאת, בית המשפט מצא כי יש מקום למנות מומחה נוסף בהתבסס על השוואת הנתונים שמסר בעדותו לטבלאות שהגיש לאחר חקירתו בקשר לטווחי התנועה התקינים לפי גיל הנבדק. בית המשפט פרט בהחלטתו את הטווחים שנלמדים מתוך הספרות לעומת עדות המומחה לפניו, והגיע לכלל מסקנה כי ככל שזו האסמכתא שעליה המומחה נסמך הרי שהיא אינה תומכת במסקנתו.

7. בית משפט קמא הוסיף כי "אם אכן זו הטבלה עליה מסתמך המומחה, הרי שרוטציה של 60 עד 65 מעלות אינה תקינה. אכן, בהחלט יתכן כי המומחה יוכל לספק תשובה מניחה את הדעת לעניין זה, אך מאחר שהמומחה נחקר כבר, ומאחר שהחוסר בחוות דעתו מנע את האפשרות לשאול על כך בחקירתו הנגדית" [ההדגשה שלי-א.ד.], סבר בית משפט קמא כי הספק מצדיק מינוי מומחה נוסף.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

26 מרץ 2021

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 48159-02-21 מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני

8. בהחלטה נוספת שניתנה ביום 25.1.21 דחה בית משפט קמא את הבקשה למשלוח שאלות הבהרה למומחה הראשון מן הטעם שניתן היה להעלות את הבקשה לכך במסגרת התגובה לבקשה למינוי מומחה נוסף, וכעת משניתנה החלטה לא ניתן לשנות אותה. נוסף על כך, נכתב כי "משלוח שאלות הבהרה לא יסיים את המחלוקת אלא יביא לחקירה נוספת של המומחה".

עיקרי הטענות

9. המבקשת סבורה כי בית משפט קמא טעה בקביעותו וכי לא היה מקום למנות מומחה רפואי נוסף. אף שבית משפט קמא דחה את כל הטענות לפגמים בחוות הדעת של המומחה ובעדות, הוא מינה מומחה נוסף וזאת נוכח הספק שנותר באשר לספרות המקצועית בעניין טווחי התנועה, שהמומחה המציא לבית המשפט לאחר החקירה.

10. לדידה של המבקשת עמדת בית משפט קמא ולפיה - "מאחר והמומחה נחקר כבר ומאחר והחוסר בחוות דעתו מנע אפשרות לשאול על כך בחקירתו" – יש הצדקה למינוי מומחה, היא עמדה שגויה מיסודה, שכן החלטה על מינוי מומחה נוסף היא מרחיקת לכת בנסיבות שבהן ניתן היה להפנות למומחה הראשון שאלות הבהרה לעניין טווחי התנועה ולעניין האסמכתאות.

11. נוסף על כך, המבקשת טוענת שלא הייתה כל הצדקה לדחות את בקשתה להפנות למומחה שאלות הבהרה בטרם יישקל מינוי מומחה נוסף, בנימוק שהפניית השאלות לא תסיים את המחלוקת אלא תביא לחקירה נוספת של המומחה, וכן בשל כך שהבקשה לא נתבקשה במועד.

12. בהקשר אחרון זה המבקשת מפנה לכך שהאפשרות לחקירה נוספת של המומחה הראשון פשוטה בהרבה ממינוי מומחה נוסף, שגם אותו ניתן יהיה לזמן לחקירה, והיה מקום לתת לה את יומה ולאפשר לה פנייה אל המומחה. המבקשת מפנה לכך שהספרות לא הונחה בעת החקירה אלא לאחריה ומכל מקום, בשים לב לכך שהמומחה לא נפסל, לא היה מקום למנוע משלוח שאלות הבהרה.

13. לחלופין טענה המבקשת כי היה מקום לצמצם את סמכויות המומחה הנוסף לבחינת טווחי התנועה בלבד.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

26 מרץ 2021

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 48159-02-21 מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני

14. המשיב מבקש לדחות את הבקשה. הוא מפנה לכך שיש להימנע מהתערבות בשיקול דעתה של הערכאה המבררת, וכי החלטת בית המשפט מתבססת על ליקוי מהותי בשיקול הדעת של המומחה, היורד לשורש חוות הדעת. המשיב טוען כי הערכת טווח התנועה של עמוד השדרה היא המפתח להערכת הנכות ולהערכת סבירות חוות הדעת, ומקום בו המומחה כשל בהערכת טווח התנועה יש הצדקה למינוי מומחה נוסף.

15. לדידו של המשיב מנוסח החלטתו של בית משפט קמא עולה כי בית המשפט שקל לערוך בירור נוסף עם המומחה ומצא כי אין לכך מקום. זו לב לבו של שיקול הדעת של הערכאה המבררת ואין להתערב בכך.

16. לצד טענות אלה המשיב טוען כי קיימים נימוקים נוספים למינוי מומחה נוסף, שאותם פרט בתגובתו וכן עמד על כך שבקשה לשלוח שאלות הבהרה לא הועלתה בתגובה לבקשה למינוי מומחה נוסף, אלא רק לאחר שהחלטה ניתנה. המשיב אף סבור כי אין מקום לצמצום כתב המינוי.

דין והכרעה

17. לאחר שעיינתי בבקשה, בתגובה, וכן במסמכים השונים, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לקבל את הבקשה למתן רשות ערעור, לתת רשות ערעור ולדון בו כבערעור עצמו. דין הערעור להתקבל.

18. מינוי מומחה רפואי נוסף אינו עניין שבשגרה. כפי שנקבע "... ברירת המחדל היא מינוי מומחה אחד בכל תחום רפואי שבו נדרשת חוות דעת, ו"מינויו של מומחה נוסף על מומחה אשר חיווה דעתו בסוגיה רפואית זו אחרת, ייעשה אך במקרים חריגים, בהם סבור בית המשפט כי אין ביכולתו, או כי לא יהא זה ראוי, לקבוע ממצאים רפואיים על יסוד חוות דעת המומחה העומדת בפניו ויתר חומר הראיות" (רע"א 6799/19 פלונית נ' הראל חברה לביטוח בע"מ, פסקה 13 (19.2.2020)). עוד הוסבר בפסיקה כי ההצדקה למינוי מומחה נוסף יכולה לקום כאשר "חוות הדעת לא הביאה את הבירור הנדרש לידי מיצוי", כגון במקרים שבהם מתברר כי ישנן גישות שונות בתחום הרפואי; כאשר מתעורר ספק לגבי אופן התייחסותו של המומחה לתלונות התובע; וכאשר מדובר בחוות דעת שאינה מבוססת די צרכה (רע"א 7479/18 פלוני נ' קרנית חברה לביטוח בע"מ, פסקה 13 והאסמכתאות שם (23.1.2019)). ואולם, כללו של דבר, שטענות של הצד שכנגד בדבר קשיים העולים מחוות הדעת, ואף קיומה של חוות דעת סותרת, אין בהם כשלעצמם כדי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

26 מרץ 2021

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 48159-02-21 מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני

להצדיק מינוי מומחה נוסף. בהקשר זה הובהר כי "בדרך-כלל די בחוות-דעת רפואית של המומחה הרפואי שמינה בית-המשפט, בצירוף תשובות שלו לשאלות הבהרה, ובחקירתו של המומחה בבית-המשפט כדי לספק תשובה מניחה את הדעת בשאלות הרפואיות המתעוררות בתחום מומחיותו של המומחה" (רע"א 4195/02 סהר-ציון חברה לביטוח בע"מ נ' ליפשיץ, פ"ד נו(5) 777, 774 (2002) (ר' רע"א 1465/21 פלונית נ' כלל חברה לביטוח בע"מ, פסקה 7 (18.3.2021)).

19. עיון בהחלטת בית משפט קמא מלמד כי הנימוק היחיד, שתומך בהחלטה על מינוי מומחה נוסף נוגע לניתוח התשובות שנתן המומחה בעניין טווחי התנועה למול הספרות הרפואית שהמציא. בית משפט קמא עמד על הפערים בין התשובות לספרות, ואף שסבר כי יתכן והמומחה יוכל לתת הסבר לפערים, החליט למנות מומחה נוסף ולא לאפשר בירור מול המומחה.

20. לדידי, החלטת בית משפט קמא אינה מאזנת נכונה בין השיקולים השונים ומקדימה את זמנה. מקום בו נמצא כי אכן קיים פער בין התשובות של המומחה בחקירה ובין הספרות, נכון היה לאפשר למומחה להתייחס לפער הזה ולהסביר אותו בטרם תיבחן השאלה אם למנות מומחה נוסף. בירור כזה יכול היה להיעשות בכתב ובמידת הצורך אף להביא לזימונו לצורך חקירה נוספת על חוות דעתו. רק לאחר מיצוי ההליך של קבלת עמדת המומחה לפערים אלה, יכול היה בית משפט קמא לשקול האם אכן הוא זקוק לחוות דעת נוספת.

21. הנה כי-כן, הנחתו של בית משפט קמא ולפיה "בהחלט יתכן כי המומחה יוכל לספק תשובה מניחה את הדעת לעניין זה", אינה מאפשרת לעת הזו למנות מומחה רפואי נוסף אלא מחייבת את מתן האפשרות לקבלת הסבר מצד המומחה.

22. כך גם איני שותף לעמדת בית משפט קמא ולפיה "מאחר שהמומחה נחקר כבר, ומאחר שהחוסר בחוות דעתו מנע את האפשרות לשאול על כך בחקירתו הנגדית", קמה הצדקה למינוי מומחה נוסף. עמדתי בעניין זה שונה. החוסר בחוות הדעת שהביא לכך שהדברים התבררו רק לאחר החקירה, אינו אמור למנוע את השלמת הבירור, אף אם הדבר כרוך במשלוח שאלות או בזימון המומחה לחקירה נוספת. הקושי שנוצר בשל כך יכול למצוא את ביטויו, ככל שבית המשפט יסבור כי כך נכון לעשות, בעת פסיקת שכר עבור שאלות או חקירה נוספת, אך אין בכך כדי להביא למינוי מומחה רפואי נוסף בטרם ימוצה בירור הפערים בין חוות הדעת והעדות לבין האסמכתאות הרפואיות שהמציא.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

26 מרץ 2021

בפני כב' השופט א' דראל

רע"א 48159-02-21 מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני

23. אשר לקביעה בדבר איחור בבקשת המבקשת לפנות בשאלות הבהרה, הרי שאיני סבור כי מדובר באיחור, לא כל שכן כזה המצדיק החלטה כה משמעותית כמו מינוי מומחה נוסף. מכל מקום הצורך בשאלות נובע לדידי מקביעותיו של בית משפט קמא בהחלטתו הראשונה.

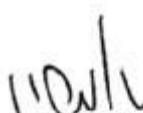
סיכום

24. על יסוד כל האמור הערעור מתקבל. החלטות בית משפט קמא בדבר מינוי מומחה רפואי נוסף ואיסור על משלוח שאלות הבהרה – מבטלות.

25. הצדדים יוכלו להעביר למומחה שאלות הבהרה בתוך 30 יום ובמקרה הצורך אף לבקש את זימונו לחקירה נוספת בבית המשפט. לאחר מתן המענה לשאלות, בכתב ובמידת הצורך בעל פה, יוכל מי מהצדדים לפנות לבית משפט קמא בבקשה לעניין מינויו של מומחה רפואי נוסף, ובית המשפט יכריע לפי שיקול דעתו.

26. המשיב ישלם למבקשת שכר טרחת עורך דין בסכום של 3,510 ₪.

ניתנה היום, י"ג ניסן תשפ"א, 26 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.

ארנון דראל, שופט